

فهرست

شماره صفحه

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۳۱	تمهید
۴۷	بخش دهم: خراسان
۴۹	بهره اول: خراسان از سال ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۳ (تقسیم استان خراسان به سه استان)
۱۰۲	بهره دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان از کوچکترین جزء تا بزرگترین آنها در طی سالهای ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۳
۳۹۵	بخش یازدهم: خراسان جنوبی
۳۹۷	بهره اول: خراسان جنوبی از سال ۱۳۸۳ (تأسیس) تا ۱۳۸۵
۴۰۰	بهره دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری دهستانهای تازه تأسیس خراسان جنوبی
۴۰۱	بخش دوازدهم: خراسان رضوی
۴۰۳	بهره اول: خراسان رضوی از سال ۱۳۸۳ (تأسیس) تا ۱۳۸۵
۴۰۸	بهره دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری دهستانهای تازه تأسیس خراسان رضوی
۴۱۱	بخش سیزدهم: خراسان شمالی
۴۱۳	بهره اول: خراسان شمالی از سال ۱۳۸۳ (تأسیس) تا ۱۳۸۵
۴۱۷	بخش چهاردهم: خوزستان
۴۱۹	بهره اول: خوزستان از سال ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۵
۴۵۷	بهره دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان از کوچکترین جزء تا بزرگترین آنها در طی سالهای ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۵

فهرست موضوعی بندهای جلد سوم

صفحه	موضوع بند	بهره	بخش
۵۰	بند اول: خراسان از سال ۱۲۸۵ تا ۱۳۱۶	اول	
۵۲	بند دوم: خراسان از قانون تقسیمات کشوری سال ۱۳۱۶ تا ۱۳۶۲		
۹۱	بند سوم: قانون تقسیم استان خراسان به سه استان		
۹۴	بند چهارم: خراسان تا پایان سال ۱۳۸۳		
۱۰۲	بند اول: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان در سال ۱۳۲۹	دوم	دهم «خراسان»
۱۲۸	بند دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان در سال ۱۳۳۵		
۱۵۳	بند سوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان در سال ۱۳۴۵		
۲۰۱	بند چهارم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان در سال ۱۳۵۵		
۲۳۶	بند پنجم: ایجاد نه دهستان در شهرستان قائنات در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۱۶		
۲۴۰	بند ششم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خراسان در سال ۱۳۶۵		
۳۲۰	بند هفتم: ایجاد ۴۱ دهستان در سال ۱۳۶۵ در شهرستان‌های تایباد، طبس و مشهد		
۳۳۰	بند هشتم: ایجاد ۱۵۵ دهستان در سال ۱۳۶۶		
۳۸۰	بند نهم: ایجاد سه دهستان در شهرستان‌های بیرجند و فردوس در سال ۱۳۶۹		
۳۸۲	بند دهم: ایجاد، انتزاع و الحاق چند دهستان در شهرستان‌های مشهد و قائنات در سال ۱۳۷۰		
۳۸۳	بند یازدهم: ایجاد هشت دهستان در شهرستان‌های خواف، طبس، فردوس، قائنات و سبزوار در سال ۱۳۷۲		
۳۸۶	بند دوازدهم: ایجاد چهار دهستان درونه، کاریزان، شاخن و گرمخان در سال ۱۳۷۴		
۳۸۸	بند سیزدهم: ایجاد دهستان رقیچه در بخش کدکن شهرستان تربت حیدریه در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۲۲		
۳۸۸	بند چهاردهم: ایجاد دو دهستان طبر و دربند در شهرستان جاجرم در تاریخ ۱۳۷۷/۱۱/۴		
۳۸۹	بند پانزدهم: ایجاد سه دهستان آلمه، حومه و شیرین سو در بخش مانه و سملقان شهرستان بجنورد در تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۱		
۳۹۰	بند شانزدهم: ایجاد پنج دهستان در شهرستان‌های تربت حیدریه، قائنات و خواف در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۲۲		
۳۹۲	بند هفدهم: ایجاد، انتزاع و الحاق چند دهستان در شهرستان‌های تربت جام، درگز، بیرجند، نیشابور و کاشمر در سال ۱۳۸۲		
۳۹۴	بند هجدهم: ایجاد دهستان حصار در شهرستان قوچان در تاریخ ۱۳۸۳/۳/۲		
۳۹۷	بند اول: خراسان جنوبی از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	اول	یازدهم «خراسان جنوبی»
۳۹۹	بند دوم: خراسان جنوبی تا پایان سال ۱۳۸۵		
۴۰۰	بند اول: ایجاد دو دهستان میاندشت و دوکوهه در سال ۱۳۸۴	دوم	
۴۰۴	بند اول: خراسان رضوی از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	اول	دوازدهم «خراسان رضوی»
۴۰۵	بند دوم: خراسان رضوی تا پایان سال ۱۳۸۵		
۴۰۸	بند اول: ایجاد سه دهستان شهرآباد، جلگه و طاغنکوه جنوبی در سال ۱۳۸۳	دوم	
۴۰۹	بند دوم: ایجاد دهستان‌های مه‌ولات شمالی و حومه در شهرستان تربت حیدریه در تاریخ ۱۳۸۴/۲/۱۹		
۴۱۴	بند اول: خراسان شمالی از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	اول	سیزدهم «خراسان شمالی»
۴۱۵	بند دوم: خراسان شمالی تا پایان سال ۱۳۸۵		

صفحه	موضوع بند	بهره	بخش
۴۲۰	بند اول: خوزستان از سال ۱۲۸۵ تا قانون تقسیمات کشوری سال ۱۳۱۶	اول	
۴۲۲	بند دوم: خوزستان از سال ۱۳۱۶ تا ۱۳۴۲ (تأسیس فرمانداری کل بویراحمدی و کهگیلویه)		
۴۲۹	بند سوم: خوزستان از سال ۱۳۴۲ (انتزاع کهگیلویه) تا ۱۳۶۲ (قانون تقسیمات کشوری سال ۱۳۶۲)		
۴۳۴	بند چهارم: خوزستان از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۸۵		
۴۴۷	بند پنجم: خوزستان تا پایان سال ۱۳۸۵		
۴۵۷	بند اول: اسامی بلوکات و قراء خوزستان در سال ۱۳۰۷	دوم	چهاردهم «خوزستان»
۴۵۹	بند دوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۳۰		
۴۶۹	بند سوم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۳۳-۳۴		
۴۷۵	بند چهارم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۳۵		
۴۸۶	بند پنجم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۴۵		
۵۰۳	بند ششم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۵۵		
۵۲۱	بند هفتم: اسامی واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان در سال ۱۳۶۵		
۵۴۲	بند هشتم: ایجاد نود دهستان در سال ۱۳۶۶		
۵۶۱	بند نهم: ایجاد نوزده دهستان در شهرستان‌های دزفول و خرمشهر در سال ۱۳۶۷		
۵۶۵	بند دهم: ایجاد دو دهستان در شهرستان‌های ایذه و شوشتر در تاریخ ۱۳۶۹/۴/۴		
۵۶۵	بند یازدهم: ایجاد سه دهستان در شهرستان‌های اهواز و باغملک در تاریخ ۱۳۷۹/۲/۱۲		
۵۶۶	بند دوازدهم: ایجاد دهستان خیبر در بخش مرکزی شهرستان دزفول در تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱۰		
۵۶۶	بند سیزدهم: ایجاد دهستان هندیجان غربی در بخش هندیجان شهرستان بندرماهشهر در تاریخ ۱۳۸۲/۱/۱۰		
۵۶۷	بند چهاردهم: ایجاد چهار دهستان در شهرستان‌های رامهرمز و شوشتر در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۴		

فهرست نمودارها، نقشه‌ها و جدول‌های جلد سوم

صفحه	شماره و عنوان نمودار	صفحه	شماره و عنوان نقشه	صفحه	شماره و عنوان نمودار
۵۳	۱- اسامی شهرستان‌ها و بخش‌های استان نهم در سال ۱۳۱۸	۴۹	۱- موقعیت استان خراسان نسبت به سایر مناطق کشور	۵۲	۱- استان نهم، ۱۳۱۶
۷۷	۲- تغییر نام روستاهای استان خراسان در سال ۱۳۶۶	۵۱	۲- نقشه سیاسی خراسان، جغرافیای مفصل ایران، ۱۳۱۱	۶۵	۲- خراسان، ۱۳۲۹
۸۸	۳- تغییر نام هشت روستا در استان خراسان در سال ۱۳۷۷	۵۵	۳- شهرستان دره گز، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۶۹	۳- خراسان، ۱۳۴۵
۸۹	۴- مقدمات شکل‌گیری شهرستان مانه و سملقان در تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۱	۵۶	۴- شهرستان بجنورد، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۷۲	۴- خراسان، ۱۳۵۵
۹۴	۵- تأسیس واحدهای تقسیمات کشوری خراسان از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۵۶	۵- شهرستان کاشمر، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۷۵	۵- خراسان، ۱۳۶۵
۹۸	۶- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری خراسان از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۵۷	۶- شهرستان فردوس، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۸۱	۶- خراسان، ۱۳۶۹
۱۰۰	۷- انتزاع و الحاق واحدهای تقسیمات کشوری خراسان از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۵۷	۷- شهرستان گناباد، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۸۶	۷- خراسان، ۱۳۷۵
۱۰۰	۸- تبدیل و تجمیع واحدهای تقسیمات کشوری خراسان از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۵۸	۸- قسمتی از شهرستان بیرجند، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۹۲	۸- خراسان، ۱۳۸۳
۳۹۹	۹- تأسیس واحدهای تقسیمات کشوری خراسان جنوبی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۵۹	۹- شهرستان بیرجند، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۳۹۹	۹- خراسان جنوبی، ۱۳۸۵
۳۹۹	۱۰- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری خراسان جنوبی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۰	۱۰- شهرستان تربت حیدریه، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹		
۳۹۹	۱۱- انتزاع و الحاق واحدهای تقسیمات کشوری خراسان جنوبی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۱	۱۱- شهرستان سبزوار، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹		
۳۹۹	۱۲- تبدیل و تجمیع واحدهای تقسیمات کشوری خراسان جنوبی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۲	۱۲- قسمتی از شهرستان مشهد، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۴۰۶	۱۰- خراسان رضوی، ۱۳۸۵
۴۰۵	۱۳- تأسیس واحدهای تقسیمات کشوری خراسان رضوی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۳	۱۳- شهرستان مشهد، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹		
۴۰۵	۱۴- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری خراسان رضوی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۳	۱۴- شهرستان قوچان، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹		
۴۰۵	۱۵- انتزاع و الحاق واحدهای تقسیمات کشوری خراسان رضوی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۴	۱۵- شهرستان نیشابور، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد نهم، ۱۳۲۹	۴۱۴	۱۱- خراسان شمالی، ۱۳۸۵
۴۰۵	۱۶- تبدیل و تجمیع واحدهای تقسیمات کشوری خراسان رضوی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۶	۱۶- استان نهم، سرشماری عمومی، ۱۳۳۵		
۴۱۵	۱۷- تأسیس واحدهای تقسیمات کشوری خراسان شمالی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۶۸	۱۷- خراسان، سرشماری عمومی، ۱۳۴۵		
۴۱۵	۱۸- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری خراسان شمالی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۷۱	۱۸- خراسان، سرشماری عمومی، ۱۳۵۵	۴۲۲	۱۲- استان ششم، ۱۳۱۶
۴۱۵	۱۹- تبدیل و تجمیع واحدهای تقسیمات کشوری خراسان شمالی از ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵	۷۴	۱۹- خراسان، سرشماری عمومی، ۱۳۶۵	۴۲۴	۱۳- استان ششم (خوزستان)، ۱۳۳۰
۴۲۱	۲۰- اسامی ولایات و نقاط تابعه ایالت خوزستان در سال ۱۳۱۴	۸۵	۲۰- خراسان، سرشماری عمومی، ۱۳۷۵	۴۳۰	۱۴- خوزستان، ۱۳۴۵
۴۲۱	۲۱- تغییر نام در حوزه خوزستان در سال ۱۳۱۴	۳۹۷	۲۱- موقعیت استان خراسان جنوبی نسبت به سایر مناطق کشور	۴۳۲	۱۵- خوزستان، ۱۳۵۵
۴۲۹	۲۲- تغییرات تقسیمات کشوری بندرماهشهر			۴۳۵	۱۶- خوزستان، ۱۳۶۵
۴۳۱	۲۳- تغییر نام سیزده روستا در شهرستان آبادان در سال ۱۳۵۱			۴۴۰	۱۷- خوزستان، ۱۳۶۹
۴۳۳	۲۴- تغییر نام شانزده واحد در سال ۱۳۵۵	۴۰۲	۲۲- موقعیت استان خراسان رضوی نسبت به سایر مناطق کشور	۴۴۲	۱۸- خوزستان، ۱۳۷۵
۴۳۳	۲۵- تغییر نام هشت روستا در بخش مرکزی شهرستان اهواز			۴۴۶	۱۹- خوزستان، ۱۳۸۵
۴۳۳	۲۶- تغییر نام ۲۱ روستا در بخش اروندکنار شهرستان آبادان			۴۱۳	۲۳- موقعیت استان خراسان شمالی نسبت به سایر مناطق کشور
۴۳۵	۲۷- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری استان خوزستان در سال ۱۳۶۶				
۴۴۴	۲۸- مقدمات شکل‌گیری شهرستان لالی				
۴۴۷	۲۹- تأسیس واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان از ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۵	۴۱۹	۲۴- موقعیت استان خوزستان نسبت به سایر مناطق کشور	۴۲۲	۱۵- خوزستان، ۱۳۷۵
۴۵۱	۳۰- تغییر نام واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان از ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۵	۴۲۱	۲۵- خوزستان، جغرافیای مفصل ایران، ۱۳۱۱		
۴۵۴	۳۱- انتزاع و الحاق واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان از ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۵	۴۲۵	۲۶- شهرستان خرمشهر و آبادان، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد ششم، ۱۳۳۰		
۴۵۵	۳۲- تبدیل و تجمیع واحدهای تقسیمات کشوری خوزستان از ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۵	۴۲۶	۲۷- شهرستان بهبهان، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد ششم، ۱۳۳۰		
		۴۲۷	۲۸- شهرستان اهواز، دزفول، دشت‌میشان و شوشتر، فرهنگ جغرافیایی ایران، جلد ششم، ۱۳۳۰		
		۴۲۸	۲۹- استان ششم، سرشماری عمومی، ۱۳۳۵		
		۴۳۰	۳۰- خوزستان، سرشماری عمومی، ۱۳۴۵		
		۴۳۲	۳۱- خوزستان، سرشماری عمومی، ۱۳۵۵		
		۴۳۴	۳۲- خوزستان، سرشماری عمومی، ۱۳۶۵		
		۴۴۲	۳۳- خوزستان، سرشماری عمومی، ۱۳۷۵		

پیشگفتار

باستفاده

تحولات اجتماعی و اقتصادی دهک جامعه بر پایه مطالعه مسائل زیربنایی از جمله آمایش سرزمین است و این آمایش بدون شناخت شهرها، ایالات و نواحی گوناگون مقدور نخواهد بود. از دیرباز برای اداره سرزمین پهناوری چون ایران با گستردگی و تنوع اقلیمی و فرهنگی و پیشینه تمدنی چند هزار ساله، شناخت اقامتگاه ها و کانون های اجتماعی و تقسیم بندی نواحی به شیوه های مختلف مورد توجه بوده و هر چه روابط اجتماعی بیشتر و پیچیده تر و جوامع روستایی و شهری متحول تر شده اند، نیاز به مطالعه مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و چگونگی روابط انسانی، در جوامع کوچک و بزرگ بیشتر شده است. بدون شک شناخت شهرها، بخش ها و روستا های کشور و همچنین تقسیمات درونی آنها (تقسیمات کشوری) مقدمه واجب و پیش نیاز این مطالعات و برنامه ریزی و مدیریت آگاهانه در کشور بوده است.

بدین سبب طرح پژوهشی «سازمان های اداری و تقسیمات کشوری» در بنیاد ایران شناسی توسط رئیس محترم بنیاد، طراحی و زیر نظر ایشان به اجرا درآمد.

دامنه طرح مورد نظر، در زمانی تاریخ ایران از پیش از اسلام تا کنون را در بر می گرفت. برای بررسی دقیق تر طرح، لازم بود تا دوره های صدیادویست ساله، مورد پژوهش قرار گیرد. از همین رو، اولین مجموعه از این طرح، به تقسیمات کشوری در یکصد سال اخیر (از ۱۲۸۵ تا ۱۳۸۵ ه. ش) پرداخته است؛ برهه ای که در آن سه قانون مهم در این حوزه یعنی قوانین سال های ۱۲۸۶، ۱۳۱۶ و ۱۳۶۲ ه. ش تحولات جدیدی را در تقسیمات کشوری ایران به وجود آورده اند.

این مجموعه عنوان ها و سرفصل های متعددی دارد و اطلاعات گردآوری شده این سرفصل ها توسط گروه پژوهشی «سازمان های اداری و تقسیمات کشوری» بنیاد ایران شناسی به صورت بانک اطلاعاتی، کتاب و لوح فشرده عرضه خواهد شد.

برای شکل گیری این اثر با در نظر گرفتن ریشه های تاریخی، اجتماعی، سیاسی، جغرافیایی، ادبی و نیز بین رشته ای بودن آن از مطالعات و تخصص محققان گوناگون استفاده شد. همچنین با توجه به فراوانی داده ها، اسناد و مدارک، دقت و کاوش بسیار در تنظیم و تدوین چنین مجموعه ای به کار رفت.

ضرورت انجام این قبیل پژوهش‌ها در بخش مقدمه کتاب آمده است. چنانکه ملاحظه می‌شود محصول این مطالعات تمامی گروه‌های جامعه از ساکنان روستاها و شهرها و... تا مسؤلان سطوح عالی کشور را بگردد مندمی سازد.

آنچه در این اثر پیش روی خوانندگان قرار دارد جلد سوم از مجموعه اسناد و مدارک سازمان های اداری و تقسیمات کشوری ایران است و مجلدات دیگر این مجموعه به یاری خداوند در فاصله های زمانی کوتاهی منتشر خواهند شد.

در این جلد علاوه بر مقدمه و بخش تمهید، استان های خراسان جنوبی، خراسان رضوی، خراسان شمالی و خوزستان

مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته اند. این کتاب به همت گروه پژوهشی «سازمان های اداری و تقسیمات کشوری» انجام شده که لازم

است از تمامی دست اندرکاران و همکاران این گروه سپاسگزاری شود. علاوه بر مؤلفان که نام آنها در صفحه حقوقی کتاب آمده است،

افراد مشروحه ذیل فعالیتهای گوناگون و شایان تقدیری انجام داده اند: خانم مونا طوسی (صفحه آرایی و نگارگری)، خانم زینب خیر دوست (نمونه خوانی و ورود اطلاعات)، خانم مریم جامعی (ترسیم نمودار و صفحه آرایی)، خانم ماجر ستمعلی (ورود اطلاعات).

پسین این پژوهش از مساعدت دستگاہ ها و مراکز علمی و اجرایی زیر بگردد مندمی شده است که در اینجا از همیاری یکایک آنان

قدردانی می‌شود: دفتر هیئت دولت، دفتر تقسیمات کشوری وزارت کشور، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران،

مرکز آمار ایران و شعب استانی بنیاد ایران شناسی.

توفیق روز افزون الهی نصیب همگان باد.

سید حسن شهکرتانی

سرپرست معاونت پژوهشی بنیاد ایران شناسی

بهمن ۱۳۸۸